

7/18039
GK 101

T.C.
ÇALIŞMA ve SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :B.13.0.SGB.0.00.00.00/610/805
Konu :Yazılı Soru Önergesi (7/18039)

28/03/2011

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

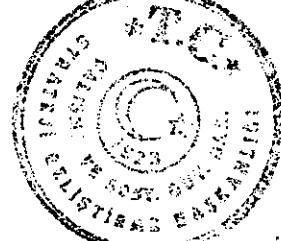
İlgi: 03.02.2011 tarihli ve 28792 sayılı yazınız.

Muş Milletvekili M. Nuri YAMAN'a ait 7/18039 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımız ilgili birimlerinde incelenmiş olup, konuya ilişkin bilgiler ekte sunulmaktadır.
Bilgilerinize arz ederim.

EK :

Ek - 1 : Yazı

Ömer DİNÇER
Bakan

Güvenli Elektronik İmza ile
Aşlı ile Aynıdır.

28-03-2011

Hidayet KARANFİL
Daire Başkanı

Not: Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince elektronik imza ile imzalanmıştır.

MUŞ MİLLETVEKİLİ M.NURİ YAMAN'IN 7/18039 ESAS NO'LU YAZILI SORU
ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda sigortalı olarak çalışmaya başlanılacak asgari bir yaş sınırı bulunmamakla birlikte sigortalı sayılabilmemenin ön koşulu iş ilişkisinin hizmet akdine dayanması ve hizmet akdinin çalıştırana yüklediği edimin işverene ait işyerinde görülmesi diğer bir ifadeyle çalışmanın fiili olarak yerine getirilmiş olmasına bağlıdır.

Kayıt dışı istihdam konusunda çocuk sigortalılar da dahil kayıt dışı istihdamın anlaşılması konusunda 5510 sayılı Kanun ile önemli düzenlemeler getirilmiştir. Buna göre, Kanun uygulaması ile birlikte, bankalar ve kamu kurum ve kuruluşlarında işlemleri yapılan kişilerin kimlik bilgileri alınarak rutin olarak sigortalılık kontrolü yapılmakta ve bu yolla Sosyal Güvenlik Kurumuna kayıtlı olmayanlar tespit edilmektedir. Ayrıca Kurumun denetim ve kontrolle görevli olan elemanlarca yapılan rutin denetimler sonucunda kayıt dışı çalışanların tespiti yapılmaktadır. Kayıt dışı istihdam tespitlerinde sigortalılar açısından yaş, cinsiyet ve sektörel anlamda bir ayırım yapılmamaktadır.

Diğer taraftan, Anayasanın 50 nci maddesinde; *“Kimsenin, yaşına, cinsiyetine ve gücüne uygun olmayan işlerde çalıştırılmayacağı, küçükler ve kadınlar ile bedeni ve ruhi yetersizliği olanların çalışma şartları bakımından özel olarak korunacağı”* hükmü yer almakta olup Anayasa hükmü ile küçükler sağlık ve sosyal bakımdan koruma altına alınmıştır.

Çalışma ilişkilerinin düzenlendiği 4857 sayılı İş Kanununun;

71 inci maddesinde; onbeş yaşını doldurmamış çocukların çalıştırılmasının yasak olduğu, ancak ondört yaşını doldurmuş ve ilköğretimi tamamlamış olan çocukların, bedensel, zihinsel ve ahlaki gelişmelerine ve eğitime devam edenlerin okullarına devamına engel olmayacak hafif işlerde çalıştırılabileceği, çocuk ve genç işçilerin işe yerleştirilmelerinde ve çalıştırılabilecekleri işlerde güvenlik, sağlık, bedensel, zihinsel ve psikolojik gelişmeleri, kişisel yatkınlık ve yeteneklerinin dikkate alınacağı, çocuğun gördüğü işin onun okula gitmesine, mesleki eğitiminin devamına engel olamayacağı, derslerinin düzenli bir şekilde izlemesine zarar veremeyeceği,

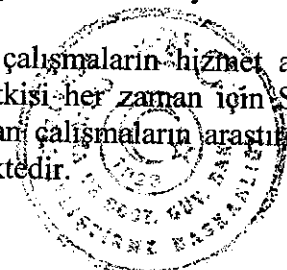
87 nci maddesinde; ondört yaşından onsekiz yaşına kadar (onsekiz dahil) çocuk ve genç işçilerin işe alınmalarından önce işyeri hekimi, işçi sağlığı dispanserleri, bunların bulunmadığı yerlerde sırası ile en yakın Sosyal Sigortalar Kurumu, sağlık ocağı, hükümet veya belediye hekimlerine muayene ettirilerek işin niteliğine ve şartlarına göre vücut yapılarının dayanıklı olduğunun raporlarla belirtilmesi ve bunların onsekiz yaşını dolduruncaya kadar altı ayda bir defa aynı şekilde doktor muayenesinden geçirilerek bu işte çalışmaya devamlarına bir sakınca olup olmadığının kontrol ettirilmesi ve bütün bu raporların işyerinde saklanarak yetkili memurların isteği üzerine kendilerine gösterilmesinin zorunlu olduğu,

104 üncü maddesinde; çalıştırma yaşı ve çocukları çalıştırma yasağı başlıklı 71 inci madde hükmüne aykırı hareket eden işveren veya işveren vekiline,

105 inci maddesinde ise 87 nci madde gereğince çocuklara doktor raporu almayan işveren veya işveren vekiline bu durumdaki her çocuk için, idari para cezası uygulanmaktadır.

Yine, 05.01.1961 tarihli ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunun çalışma süreleri ve yasaklarını düzenleyen 59 uncu maddesinde, ilköğrenim çağında olup da zorunlu temel öğretime devam etmeyenlerin resmi ve özel işyerinde veya her ne biçimde olursa olsun çalıştırmayı gerektiren başka yerlerde ücretli veya ücretsiz çalıştırılmalarının yasak olduğu belirtilmiştir.

Küçük yaşta çocuklar adına yapılan bildirimlere konu çalışmaların hizmet akdine istinaden fiili olarak yapıp yapılmadığı yönünde araştırma yetkisi her zaman için Sosyal Güvenlik Kurumuna ait olduğundan, bu şekilde bildirim yapılmış çalışmaların araştırılması neticesinde fiili bir çalışmaya dayanmayan hizmetler iptal edilmektedir.

Buna göre, 5510 sayılı Kanunun aylık bağlama hükümlerinin yürürlüğe girdiği 01.05.2008 tarihinden önce onsekiz yaşın altında olan ve fiilen çalışmadığı tespit edilen kişi sayısı 75.389 olup bu tür sigortalıların çalışmalarının fiili olup olmadığına ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

2010 Aralık ayı itibariyle Muş ilinde 18 yaş altı 384 sigortalı çalışmaktadır.

Ayrıca, Bakanlığımız tarafından Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 182 sayılı sözleşmesinde belirtilen doğrultuda, ilgili tüm kurum ve kuruluşların katkılarıyla çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerinin, ortadan kaldırılmasına yönelik olarak "Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi İçin Zamana Bağlı Ulusal Politika ve Program Çerçevesi" hazırlanmıştır. Bu program ile çocuk işçiliğinin ortadan kaldırılmasına ilişkin faaliyetlerin, bütüncül, katılımcı ve takvimlendirilmiş bir ulusal program çerçevesinde gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır. Program çerçevesinde çocuk işçiliğini önlemeye yönelik temel stratejiler ve faaliyetler ile bunları uygulayacak kurum ve kuruluşlar ile sorumlulukları belirlenmiş ve 2009 yılı itibariyle kamu kurum ve kuruluşlarının görüş ve önerileri doğrultusunda tekrar revize edilmiştir.

Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi İçin Zamana Bağlı Politika ve Program Çerçevesinin uygulanmasına destek vermek üzere kamu kurumları, işçi ve işveren konfederasyonları ve sivil toplum kuruluşları geliştirdikleri projeleri, 2005 yılı başından itibaren birçok ilimizde uygulamaya koymuşlardır. Proje uygulanan iller; İstanbul, Kocaeli, Bursa, İzmir, Sinop, Kastamonu, Çankırı, Ankara, Çorum, Adana, Antalya, Gaziantep, Diyarbakır, Elazığ, Ordu, Şanlıurfa, Mardin, Van, Ağrı ve Erzurum'dur.

Çocuk işçiliğiyle mücadele çalışmalarının 81 ile yaygınlaştırılması ve 10 yıl içinde tüm Türkiye'de çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerinin ortadan kaldırılması hedeflenmektedir.

